nrc
ZATERDAG 14 NOVEMBER & ZONDAG 15 NOVEMBER 2026

BELASTINGPLAN

Door het amendement vertrekt niet één ondernemer, zeggen experts

Wat vinden economen van het voorstel om vermogenden meer te belasten? Samengevat: het is om gerommel in de marge.

Henri Bontenbal (CDA), Jan Paternotte (D66) en Ruben Brekelmans (VVD) tijdens de voortzetting van het debat over het Belastingplan. FOTO BART MAAT

Eline Nugteren

AMSTERDAM

De economie als brandpunt van de politieke discussie vindt hij natuurlijk leuk. En het is zeker „beter dan gejeremieer over migratie”, zegt Bas Jacobs, hoogleraar economie en overheidsfinanciën aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Maar de deal die CDA, D66, Volt en Pro gisteren hebben gesloten over een amendement bij het Belastingplan, is ook „klein bier”, zegt Jacobs.

Het is inderdaad „niet zo spannend”, zegt ook Aart Gerritsen, hoofddocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en gespecialiseerd in optimaal belastingbeleid. En econoom Jasper Lukkezen denkt dat „het effect reuze mee zal vallen”.

Toch noemde VVD-fractievoorzitter Ruben Brekelmans het amendement donderdag „schadelijk voor heel veel mensen, voor ondernemers en voor de economie” tijdens het Kamerdebat over het Belastingplan. *NRC* belde vier economen: wat vinden die van het voorstel om vermogenden zwaarder te belasten?

218 miljoen in het laatje

Samengevat: het voorstel is gerommel in de marge. Politiek mag het dan gevoelig liggen, economisch gezien verandert maar weinig. Veel draagt het niet bij aan een eerlijkere verdeling van de lasten op arbeid en vermogen. Dat is overigens anders dan het eerste, aanvankelijke amendement van Pro en Volt, dat door alle economen wél te gortig werd bevonden.

In de nieuwe deal wordt het tarief op inkomen uit vermogen (box 3) wel iets opgeschroefd, maar veel minder dan in het oorspronkelijke voorstel. Het is een belasting over het rendement dat mensen behalen op bijvoorbeeld de rente op hun spaarrekening of het geld dat ze hebben verdiend door succesvol te beleggen. En box 3 krijgt twee schijven: een lager tarief van 35,5 procent voor inkomsten tot 60.000 euro en 38,5 procent alles daarboven. Dat moet 218 miljoen euro in het laatje brengen.

Verder beloven de partijen 1 miljard euro te verschuiven naar werkenden, maar voor 440 miljoen euro is nog niet bedacht waar ze dat willen ophalen. Behalve dat ze dit willen doen door constructies in de vermogensbelasting aan te pakken. Ook is een exitheffing voorzien voor miljonairs: als die Nederland verlaten, moeten ze eerst belasting betalen over hun vermogen.

Nu de belasting in box 3 niet met 9 procentpunt, zoals in het eerdere voorstel, maar met maximaal 2,5 wordt verhoogd, zullen de effecten beperkt blijven. Dat is enerzijds goed nieuws: de belasting is economisch minder verstorend. Anderzijds resulteert dat in „heel beperkte opbrengsten”, zegt Jacobs. „Bij een verhoging van 2,5 procentpunt durf ik niet te schatten hoeveel het oplevert omdat we in de buurt zitten van wat je maximaal kunt belasten in box 3.”

> Het amendement is onduidelijk en niet goed doordacht. De dekking is niet duidelijk
>
> **Arjan Lejour**
> hoogleraar

Ook Gerritsen zegt: „Het is een relatief kleine stap.” Arjan Lejour, hoogleraar belastingen en openbare financiën aan Tilburg University stelt: „Het nieuwe voorstel zal het ondernemingsklimaat niet raken of ervoor zorgen dat ook maar een enkeling eraan denkt weg te gaan.”

‘Niet goed doordacht’

Toch is „het een onduidelijk amendement en niet goed doordacht”, zegt Lejour. „De lastenverlichting voor werkenden is wel duidelijk, maar de dekking niet.” Lukkezen: „Er zijn nog veel zaken niet ingevuld. Het gaat onder meer om een bedrag van 440 miljoen euro, binnen een totale verschuiving van 1 miljard euro. Dit hele voorstel ziet eruit als een plan in ontwikkeling. Daardoor weet je niet goed wat je krijgt.”

Jacobs: „Wat er is gebeurd, is dat ze dit amendement een miljonairsbelasting noemden. Met de kleinst denkbare tariefverhoging konden zij [Pro en Volt] claimen dat er een miljonairsbelasting komt. Dit zijn beperkte verhogingen.”

Waar sommige economen wel kritisch over zijn, is dat er niet is nagedacht over de uitvoering. De extra schijf in box 3 kan vanwege capaciteitsproblemen en gebrekkige ict-systemen bij de Belastingdienst pas in 2029 worden ingevoerd.

Lukkezen: „Een extra belastingschijf in box 3 introduceren is een stelselwijziging.” Hoe hoog de uitvoeringskosten van zo’n extra schijf zijn, kon een woordvoerder van de Belastingdienst donderdag niet zeggen. Pro en Volt willen daarom het tarief in box 3 pas per 2029 invoeren.

Het tarief is veel minder hoog dan in het oorspronkelijke voorstel van Pro en Volt. Het plan was toen om een toptarief van 45 procent in box 3 in te voeren. Dat is 9 procentpunt meer dan het huidige tarief van 36 procent, dat voor iedereen gelijk is. In totaal moest er 1,5 miljard euro aan lasten van vermogenden naar werkenden worden overgeheveld.

„Dat was te hoog en onverstandig”, zegt Lejour. Het eerste idee van Pro en Volt was „redelijk ingrijpend” en „niet handig”, zegt Gerritsen.

Lees verder op pagina E7 »